

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΧΡΗΣΤΟΥ

The Gravity of Desire

12 Μαρτίου, 2026 - 9 Μαΐου, 2026

Εγκαίνια: Πέμπτη 12 Μαρτίου 2026, 7 - 9μμ

Το έργο της Αλεξάνδρας Χρήστου (1950-2009) επιμένει στην παρουσία: την παρουσία γυναικών που επιθυμούν, που περιμένουν, που εργάζονται, που καταλαμβάνουν χώρο. Παρουσιάζοντας δύο σειρές έργων από τα τέλη της δεκαετίας του 80' και του 90', η έκθεση *The Gravity of Desire* στην γκαλερί The Breeder αποκαλύπτει μια εικαστικό αφοσιωμένη στο να κάνει ορατό αυτό που τόσο συχνά περιθωριοποιείται- τη γυναικεία σεξουαλικότητα και τα αληθινά βιώματα των γυναικών.

Η έκθεση ξεδιπλώνεται σε δύο αλληλένδετα κεφάλαια. Στο ένα επίπεδο βρίσκονται ερωτικά έργα σε καμβά και σχέδια της Χρήστου από τα μέσα της δεκαετίας του 90'. Στο άλλο βρίσκονται πορτρέτα σεξεργατριών και γυναικών που συναντούσε στη γειτονιά της, στο κέντρο της Αθήνας — φιγούρες που στέκονται έξω από ξενοδοχεία, κάθονται κάτω από τα φώτα του δρόμου, γέρνουν πάνω σε αυτοκίνητα, μιλάνε, καπνίζουν, περιμένουν.

Τα ερωτικά έργα ξεχωρίζουν για την αμεσότητά τους. Σε πίνακες όπως *Untitled (In Love under shower)* (1996) και *Untitled (In Love Holding on)* (1996), τα σώματα ακουμπάνε το ένα πάνω στο άλλο με ένταση και πάθος. Οι συνθέσεις είναι λιτές, προκαλώντας μία αντίθεση με το ακατέργαστο λινό ύφασμα των καμβάδων. Οι γραμμές είναι συγκρατημένες αλλά αποφασιστικές. Η Χρήστου δεν αισθητικοποιεί την επιθυμία, ούτε την συνδέει με τη φαντασίωση. Αντιθέτως, την αποδίδει με ρεαλισμό — βαριά άκρα, χέρια που σφίγγουν, αναποκοκκινισμένο δέρμα. Σε ένα από τα σχέδιά της μία χειρόγραφη υποσημείωση αναφέρει: «Ήθελα να θυμηθώ, αλλά το σώμα ήρθε πρώτο». Το σώμα, στα έργα της, δεν αποτελεί σύμβολο αλλά γεγονός — το σημείο όπου η μνήμη, το ένστικτο και η επαφή συναντιούνται.

Σε όλη την ιστορία της τέχνης, η απεικόνιση του ερωτισμού έχει διαμορφωθεί κατά κύριο λόγο μέσα από το ανδρικό βλέμμα. Εδώ όμως, οι εραστές της Χρήστου δεν ποζάρουν για το κοινό, μοιάζουν απορροφημένοι ο ένας στον άλλο. Η γυναίκα δεν είναι θέαμα, αλλά ενεργή συμμετέχουσα, υποκείμενο που επιθυμεί και όχι αντικείμενο. Σε μια εποχή που λίγες γυναίκες απεικόνισαν τη γυναικεία σεξουαλικότητα χωρίς αλληγορίες, η Χρήστου την απέδωσε με ειλικρίνεια και ενσυναίσθηση.

Ακόμη και σε έργα επηρεασμένα από την μυθολογία, όπως στο *Untitled (Mythology Leda with the swan)* (1992), η έμφαση δεν δίνεται στο θεατρικό δράμα, αλλά στο ίδιο το σώμα. Ο μύθος ανακτάται ως μια οικεία συνάντηση, απογυμνωμένος από το ηρωικό μεγαλείο. Αν τα ερωτικά έργα αναδεικνύουν τη γυναικεία επιθυμία, τα πορτρέτα γυναικών στους δρόμους

διεκδικούν χώρο για τη γυναικεία ύπαρξη στη δημόσια σφαίρα. Απεικονίζουν φιγούρες — πολλές από τις οποίες σεξεργάτριες — που συνάντησε η Χρήστου στο κέντρο της Αθήνας: μπροστά από ξενοδοχεία, περιπλανώμενες στους δρόμους, περιμένοντας κοντά σε τηλέφωνα και εξώπορτες.

Η Χρήστου δεν κηρύττει ηθική. Δεν δραματοποιεί την ευαλωτότητα ούτε ρομαντικοποιεί τις δυσκολίες των γυναικών. Αντίθετα, τις τοποθετεί στο κέντρο του καμβά και τους επιτρέπει να τον κατακτήσουν πλήρως. Ένα χέρι στο γοφό, ένα τσιγάρο αναμμένο, μια λοξή ματιά — όλα γίνονται χειρονομίες αυτονομίας. Η κλίμακα των καμβάδων προσφέρει στις πρωταγωνίστριες της μια ορατότητα που σπάνια τους παρέχεται στη ζωή. Η απεικόνιση τους σημαίνει αναγνώριση της εργασίας τους, της αντοχής τους και της παρουσίας τους στον ιστό της πόλης.

Σε μια σημείωση από το 1995 αναφέρει: «Δεν θέλω απλώς να δω τι υπάρχει. Θέλω να δω τι συμβαίνει όταν κανείς δεν κοιτάζει πια». Αυτή η επιθυμία να δει πέρα από την επιφάνεια — να γίνει μάρτυρας όσων εκτυλίσσονται — αποτελεί τη βάση των έργων στο σύνολο τους. Είτε πρόκειται για εραστές που αγκαλιάζονται είτε για γυναίκες που περιμένουν κάτω από έναν φανοστάτη, η Χρήστου ζωγραφίζει στιγμές που συμβαίνουν πέρα από το θέαμα.

Ο συγγραφέας Hartmut Wickert έχει περιγράψει την προσέγγιση της Χρήστου ως μια μορφή «δευτερεύουσας δημιουργίας» — η ζωγράφος δεν κυριαρχεί στο έργο αλλά του επιτρέπει να αναδυθεί μέσα από αυτήν, προσδίδοντας ένταση στους πρωταγωνιστές της, που μοιάζουν άμεσοι και αληθινοί, ωστόσο αντιστέκονται σε μια μονοσήμαντη ερμηνεία. Τα έργα δεν δίνουν την αίσθηση του σκηνοθετημένου αλλά βιώνονται ως μια τυχαία συνάντηση.

Τα δυο σώματα δουλειάς συμβιώνουν στο χώρο και αλληλοσυμπληρώνονται. Η επιθυμία και η επιβίωση, η οικειότητα και η συναλλαγή, η ιδιωτική αγκαλιά και η δημόσια αναμονή είναι συνεχόμενες και αλληλένδετες καταστάσεις. Οι ίδιες πινελιές διαμορφώνουν τόσο την ερωμένη όσο και τη γυναίκα στο δρόμο. Η γυναικεία οπτική της Χρήστου έγκειται ακριβώς σε αυτή την άρνηση να χωρίσει τις γυναίκες σε κατηγορίες — αξιοσέβαστες και «έκπτωτες», μυθικές και συνηθισμένες, γυναίκες του σπιτιού και γυναίκες του δρόμου.

Τα έργα της Χρήστου δεν προκαλούν ούτε ηθικολογούν, αλλά επιμένουν. Επιμένουν στην επιθυμία των γυναικών και στην αντοχή τους. Επιμένουν ότι οι γυναίκες, σε όλη τους την πολυπλοκότητα, αξίζουν να τις βλέπουμε — και να τις θυμόμαστε.

THE BREEDER

Η **Αλεξάνδρα Χρήστου** (1950-2009) ήταν μια αυτοδίδακτη Ελληνίδα καλλιτέχνης. Γεννημένη στην Αθήνα, έφυγε από την Ελλάδα στα τέλη της δεκαετίας του '60 για να ταξιδέψει και να ακολουθήσει το καλλιτεχνικό της όνειρο στις Ηνωμένες Πολιτείες, σπουδάζοντας κεραμική στο East Tennessee State University (ETSU), πριν μετακομίσει στην Αυστραλία και τη Γερμανία.

Μετά από χρόνια στο εξωτερικό, επέστρεψε στην Ελλάδα με την κόρη της, όπου ανέπτυξε την ανεξάρτητη ζωγραφική πρακτική της, ενώ ζούσε μεταξύ Αθήνας και Αστυπάλαιας. Δουλεύοντας κυρίως από τα μέσα της δεκαετίας του 80' μέχρι και τα τέλη του 90', η Χρήστου ανέπτυξε μια ωμή, άμεση εικαστική γλώσσα επηρεασμένη από βιωματικές εμπειρίες, την αθηναϊκή underground σκηνή και τις διεθνείς επιρροές της. Κατά τη διάρκεια της ζωής της, εξέθεσε τα έργα της περιστασιακά στην Ελλάδα χωρίς να λάβει ιδιαίτερη αναγνώριση.

Η βιογραφία της δεν συμβαδίζει με σταθερά χρονοδιαγράμματα, κατά τον ίδιο τρόπο που οι γραμμές της ξεγλιστρούν από τα αυστηρά όρια των επιφανειών της. Μετά το θάνατό της στην Αθήνα το 2009, το έργο της ανακαλύφθηκε εκ νέου μόλις πρόσφατα. Τα έργα της συμπεριλήφθηκαν στην ομαδική έκθεση *Public Secrets*, σε επιμέλεια του Milovan Farronato, στη γκαλερί *The Breeder*, Αθήνα (2025). Το 2026, η γκαλερί *Sadie Coles HQ* στο Λονδίνο, παρουσίασε την ατομική έκθεση της Αλεξάνδρας Χρήστου με τίτλο *Taverna*.